

№185 (26637)

РÆСТДЗИНАД

Газет цæуын райдыдта 1923 азы 14 мартыйы – газета издается с 14 марта 1923 года

2026 азы 8 октябрь – кæфты майы 8 бон, цыппæрæм

Аргъ 10 сомы

КАЕСУТ НОМЫРЫ:

2 ХИЦАУАДÆЙ

Цæрджыты удæнцойдзинæдтæ

3 РОХÆН ÆВГЪАУ НÆМТТÆ

Фыссæг æмæ æхсæнадон архайд

4 СПОРТИВОН ФИДИУÆГ

Хъæбысхæст

www.rastdzinad.ru
vk.com/club217633221
https://max.ru/id1504031916_gos

Æхсызгон цау

Сергей Меняйлойы арфæ Владимир Путинæн

РЦИ-Аланийы Сæргълæууæг Сергей Меняйло зæрдæбын арфæтæ ракодта УФ-йы Президент Владимир Путинæн йæ райгуырæн боны фæдыл. Нæ республикæйы Сæргълæууæджы ныхæстæм гæсгæ, нæ бæстæйы Президент йæ цард

дзогæн мæ зæрдæ зæгъы фидар гæнæндзинад, хъару, уæнргог æмæ æнтыстдзинæдтæ. Дæ райгуырæн боны хорзæх дæ уæд, Владимир Владимиры фырт. Мах демæ стæм, – ныффыста йæ социалон хызты Сергей Меняйло.

снывонд кодта Уæрæсейы хæрзамондæн. Æнцон рæстæджытæ æмæ йæм бæрзондзинад не 'рхаудысты нæ егъау паддзахады фидæн аразынæн.

– Æз стыр аргъ кæнын, Президент мæм цы æууæнкзинад бавдыста, уымæн. Кæмдæриддæр уон, кусон – алы ран дæр уын йæ 'ххуыс æнкъарын. Стыр бузныг дзы дæн, Уæрæсæ æмæ нæ республикæйы хæрзамондæн фыдæбон кæныны фадат мын кæй ратта, уымæй. Цæгат Ирыстоны цæрджыты номæй Президентæн арфæтæ кæнын йæ райгуырæн боны фæдыл. Нæ националон раз-

Æмбырд

Рауагъдады ног архайд

РЦИ-Аланийы Хицауады Сæрдар ДЗНАЙТЫ Барис цы æмбырд сарæзта, уым ныхас цыдис регионалон рауагъдад «ИР»-ы рæзты фарстатыл.

Мадзалы архайдтой РЦИ-Аланийы экономикон рæзты министри хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæг Олег Быкадоров, РЦИ-Аланийы финансты министри хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæг Оксана Карова, РЦИ-Аланийы ахуырад æмæ наукæйы

шочов, Дзæуджыхъæуы администрацийы сæргълæууæджы хæдивæг Цæболты Отар æмæ рауагъдад «ИР»-ы директор Хацырты Олеся.

Æмбырды архайджытæ æрхастысты рауагъдады рæзты фарстатæм, йæ лæггæдты хæрзхæддзи-

азы рауагъдад «ИР»-ы архайдты мадзæлттæн æрвыст æрцыд 12 милуан сомæ æхца. Паддзахадон хæстæ æххæст кæныны бындурыл электронон аудичиныг, «Литрес» кæй хонынц, уыцы цифрайы платформæйы равæрдтой 5 чынджы. Ноджыдæр ма 11 чынджы рауагъдад бацæттæ кодта мыхуырма. Организаци архайдта чингуыты равдыстыты

ликæйы Сæргълæууæг Сергей Меняйло. Уый тыххæй та кусын хъæуы, организацийы фæрæзтæй пайдагæнгæйæ асортимент фæуæрæхдæр кæныныл. Ацы ран ахсджиæг хуыддаг у, продукци нæ республикæйы егъаудæр базаргæнæн фæзты дæр æвдисын, периодикон мыхуыры популяризацийы мадзæлттæ аразын. Æнпæт фарстатæ дæр æх-

министры хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæг Андрей Швецов, Мыхуыр æмæ дзыллон коммуникацты комитеты разамонæджы хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæг Эльдар Афа-

над бæрзонддæр кæныны, киоскты активондæр куысты нысантæм, ныхас ма кодтой мыхуыры продукци фылдæр уадзыны хуыддагтыл. Куыд сбæрæг, уымæ гæсгæ, 2026

фондз мадзалы, се 'хсæн – фестиваль «Красная площадь» дæр.

– Æнæмæнг, рауагъдады архайд фæтынгдæр кæнын хъæуы. Ахæм хæс нын нæ размæ сæвæрдта респуб-

хæст кæнгæйæ, хуыды-йаг сты нæ республикæйы цæрджыты æмæ нæ уæзджыты интересæ, – фæнынсан кодта Дзанайты фырт.

ГУККАТЫ Жаннæ

Хъæууон хæдзарад

Фермерты скъола

Зæхх æмæ фосдарынады куыстмæ æмхиц чи у, йæ цард хъæууон хæдзарадимæ сбæттын кæй фæнды, уыдонæн ис диссаджы хорз фадат. Ныр фæндæм хатт Хæххон паддзахадон аграрон университеты йæ куыст райдыдта проект «Фермерты скъола». Сæ курдиаттæ чи балæвардта, уыдоны 'хсæн сты сæрмагонд æфсæддон операцийы архайджытæ, æрыгон бинонтæ, юристæ, ахуыргонд æмæ хъæууон хæдзарады фыццаг къахдæфтæ чи акæндзæн, ахæм фæсивæд.

Ацы хатт 30 адæймаджы æрбацидысты ардæм, цæмæй райсой ног зониндзинæдтæ, ног фæлтæрддзинад. Программæ цардмæ уæгд æрцыд Уæрæсейы Хъæууон хæдзарады министрад æмæ «Россельхозбанк»-ы архайдæй. Цымыдисæг рæстæг æнхъæлмæ кæсы фидæны фермертæм хæстæгдæр 2,5 мæйы – лекцитæ, практикон ахуыртæ, экскурзитæ. Уæ зæрдыл уын æрлæууын кæндзыстæм, ахуыртæ лæвар кæй сты, æфсæддонтæ æмæ уыдоны бинонтæ та æнæ конкурсы бацæуынц ацы скъоламæ.

– Фæндæм сезоны программæмæ ивдзинæдтæ бахастæм. Цæмæй æнтыстджын фермертимæ æмбæллой, сæ куыстимæ зонгæ кæной, уый тыххæй-иу арæхдæр сараздыстæм куыстуæттæм балцытæ. Махæн «Фермерты скъола» у размæхыдæн æххуыс, уымæн æмæ нæ рауагъдонимæ бацæттæ кæнæм иумæйаг проектæ, уыдон фæстæдæр арæх свæййынц нæ студенттæ, – загъта скъолайы 5-æм проект гом кæнгæйæ университеты проректор Фидараты Светланæ. Арфæйы ныхæстимæ «Фермерты скъола»-йы ног

ахуырдауæм фæсидысты РЦИ-Аланийы хъæууон хæдзарады министри хæдивæг Къадзаты Игорь æмæ «Россельхозбанк»-ы цагатирыстойнаг бизнесы рæзты центры директор Мзюкты Олег.

Аграрон университет æмæ «Фермерты скъола» хорз фидауынц иумæ, ныр дæгæн сын ис истори, традицитæ, уыдон разæнгард кæнынц проекты архайджыты ног æнтыстытæм.

Фæндæм сезон гом кæнгæйæ, иууылдæр уыдысты бæрæгбонхуыз. Раздæры рауагъдонтæ бацæттæ кодтой сæ фермерон продукцийы равдыст, алкæмæн дæр дзы уыдис саходины фадат.

Иу фæлтæрæй иннæмæ чи цæуы, уыцы «Фермерты скъолайы рауагъдони кодекс» Киситы Олег ратта скъолайы ног ахуырдауæн. Фидæны фермертæ райстой хæслæвæрд, уыдон сæххæстгæнгæйæ

сын университеты номæй уыдис зæрдылдарæн лæвæрттæ, уыдонимæ – декоративон кæсагахсæнтæ дæр.

Куыд загътой, афтæмæй проекты, стæй университеты цæттæйæ «кæсаг» нæ дæттынц, фæлæ йæ, цæмæй æрцахсай, уымæн гæнæнтæ. Ацы сувениртæ сты зониндзинæдтæ æвдисæг, агропромышленнон комплекс зæхх æмæ фосдарынады куысты чи архайдзæн, уыдонæн сæ фæндтæ цæмæй сæххæст уой, уымæн.

Кадджын мадзал фæцис, æмæ райдыдтой ахуыртæ. Ацы хатт цæудзысты дыууæ къабызы – «Фермерон хæдзарады рацæрæзт» æмæ «Кæсагдарынад»-ы. Кæронмæ чи ахæццæ уа, уыдон райсдысты дипломтæ профессионалон цæттæдзинады тыххæй.

МАХЪОТЫ Мæдинæ

Хъæппæрис

Хъолайы цытумæ – цæстдæрг

Специалистæ бавнæлдтой, Хъолайы цыттийыл комплексон мониторинджы автоматикон метеостанцæ сæвæрын куыстмæ. Уыцы хуыддæгтæ бакæныны мадзæлтты спайда кодтой Хуссайраг авиацион-ирвæзынгæнæн центры вертолет Ми-8-æй.

– Хъолайы цыты уæлдай тæссагдзинады объект у. Автоматикон метеостанцæ æмæ геофизикон ифтонгæртæ специалисттæн фадат дæттынц йæ уавæр-

мæ цæстдарынæн. Ацы мадзæлттæ арæзт сты, нæ республикæйы хæххон районтæ æмæ йæм хæстæг чи цæры, уыцы адæмы æдасдзинадæн, – загъта Æнæххæлæджы уавæрты Управленийы цагатирыстойнаг хайады хицауы хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæг Сергей Веретенников.

Уæлдæр амынд куысты фыццаг хай райдыдта августы экспедицион къордæй. Уæд специалисттæ сбæлвырд кодтой, сæрмагонд прибортæ мониторингæн кæм сæвæрдзысты, уыцы бынæттæ. Нæ зæрдыл æрлæууын кæндзыстæм, Хъолайы цыттийы уавæрмæ цæстдарынæн нæ бæстæйы разамынд радих кодта 51,9 милуан сомæ æхца. Уыцы фæрæзтæ æрвыст цæудзысты геофизикон станцæтæ æмæ объекты мониторинджы мадзæлттæн.

РУБАЙТЫ Нелли

Дзырды фарн

Тых æмæ мастæн сæ рохтыл
фидар нæ хæцыс, уæд дæ кæнæ хæрды
аппардысты, кæнæ – уырдыджы.

ÆМБИСОНД

Боныхæд

Gismeteo-йы бæрæггæнæнтæм гæсгæ, 8 октябры нæ уардзæн. Уæлдæфы температурæ – 9-21 градусы хъарм.

Боны дæргъ – 11,24

Хурыскаст – 06,06
Хурныгуылд – 17,30

Валютæйы аргъ

Доллар – 85,71
Евро – 96,03

12 +

Хицауадæй

Цæрджыты удæнцойдзинадтæ

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг Сергей МЕНЯЙЛОЙЫ разамындай байгом Хицауады æмбырд. Рæгъмæ рахаста кадртæй министрты кабинет баххæст кæныны фарстатæ.

Æбæрæг æфсæддонтæ кæм ныгæд сты, ахæм ингæнтæ ссаргæйæ бавналын хъæудзæн сæ нæмттæ сын рабарæг кæныммæ. Социалон

Афтæмæй РЦИ-Аланийы Сæргълаууæджы Указæй **Александр Реутовы** суæгæд кодтой Хицауады Сæрдары хæдивæджы хæстæ рæстæгмæ æххæстгæнæджы бынатæй. Хицауды Сæрдары хæдивæгæй нысангонд æрцыд **Роман Батыршин**, уый раздæр уыд Запорожьейы облæсты губернаторы хæдивæг. Дарддæр Хицауады æмбырд адарддæр кодта йæ Сæрдар **Дзанаиты Барис**. Ныхас рауад республикæйы социалон-экономикон рæст æмæ цæрджыты удæнцойдзинадыл. Фыццаджыдæр фидаргонд æрцыдысты Алагирйы æмæ Æрæфы районы, Дзæуджыхъæуы Федералон æмæ регионалон ахадындынаимæ культурон бынты объекттæ. Хицауады Сæрдар кувд фæбæрæг кодта, афтæмæй регионы

ис культурон æмæ историон бынты 2 мин цыртдзæвæны. «Нæ размæ лæууы сæ бахъхъæныны æмæ сног кæныны хæс, уым нæ спайда кæнын хъæуы федералон æмæ регионалон æххуысы фæрæзтæй. Уымæй дарддæр – æмгъыстад федералон хицаудзинадимæ, объекттæм базилыны тыххæй растдæр уынафæтæ ссарыны, амалхæомтимæ кусыны фæдыл», – загъта министры кабинеты разамонæг. Уымæй уæлдай фидаргонд æрцыд регионалон æмæ бынæттон хицаудзинады 'хсæн æмгъыстад, Фыдыбæстæ хъахъхъæнгæйæ чи фæмард, уыдоны нæмттæ сæнусон кæныны тыххæй. Фыдыбæстæйы Стыр хæсты заман хæстон цаутæ цы муниципалон скондты цыдысты, уыдонæн сфидар кодтой сæ хыгъд.

ахадындынаимæ цалдæр объектты раттой муниципалон скондты исбонмæ. Дзанайы-фырты хъуыдымæ гæсгæ арæст æрцыд цалдæр ахадгæ социалон объекты, радих сын кодтой 5 миллиард сомы бæрц. Хъуамæ цæрджытæ удæнцойдзинадтæ исой. Аэропорты, æфсæнвæндæджы, вагзалы фæззæттæй бæлццæтты рог такситыл ласыныл дæр гæрæнтæ сæвæрдтой, æрмæстдæр – ахæм лæггæдтæ райсыны тыххæй бынаты бадзырд скæнгæйæ. Уыдæтты тыххæй уыд йæ ныхас Транспортты комитеты сæрдар **Закъаты Аланæ**. Æмбырды ма равзæрстой æндæр ахадгæ хъуыддæгтæ дæр.

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг æмæ Хицауады пресс-службæ

Æмбырд

Цытгджын поэты кагæн

РЦИ-Аланийы Сæргълаууæг Сергей Меньяйлойы фæдзæхстмæ гæсгæ нæ республикæйы Хицауады Сæрдары хæдивæг **Алыбегты Эллæ Цæгат Ирыстоны ведомствæты разамонджытимæ сарæзта æмбырд**. Ныхас цыдис ирон литературæйы бындурæвæрæг **Хетæгкаты Къостайы** райгуырын 167 азы боны мадзæлттыл.

Æмбырды архайджытæ бацæттæ кодтой бæрæгбоны нысантæ ахуырадон, культурон æмæ рухстауен къабызы комплексон план. Хицæнæй се 'ргом аздæхтой ведомствæты архайдмæ. Видеоконференцбастдзинады куыстмæ æрбаиу сты Хуссар Ирыстонæй дæр: ахуырад æмæ наукæйы министр **Лолаты Алан æмæ** Культурæйы министры фыццаг хæдивæг **Остыаты Мæдинæ**.

Бæрæгбоны мадзæлтты 'хсæн сты цыммыдисаг поэतिकон-онлайн æмæ рухстауен акитæ «Нæхи Къоста» æмæ «Хетагуровский диктант», æппæтадæмон телехид «Весь мир – мой храм», стæй на-

укон-иртасæн конференци «Хетагуровские чтения», архайджысты дзы УФ-йы æппæт регионты ми-нæвæрттæ дæр. Къостайы райгуырын бон у, иу æмæ нæ æнгом чи кæны, ахæм бæрæгбон. Уыцы

бон та йын ногæй йе сфæлдыстадон бынтæ æмæ дзырды хъомыс банкæрдзыстæм ноджы тынгдæр.

ДАДТЕТЫ Тамилаæ

Нæ хæзнатæ

Ивгъуыдмæ бандзæвæм

Цæгат Кавказы, æвæццæгæн, махæй фылдæр историон цыртдзæвæнтæ æндæр рæтты нæй. Фæлæ дзы бирæты фæсæфтам. Афойнадыл сæм æркæсæг куы фæуыдаид, уæд хъахъхъæд æрцыданккой, æмæ сæм канд æндæрбæстаг адæмтæ нæ, фæлæ нæхи республикæйы цæрджытæ дæр цымыдисæй кæсиккой абон.

уад, зæгъгæ. Уасил фистæгæй Дзæуджыхъæумæ фæцыд æмæ уым немцыцаг хъæздыг лæг Ридельмæ цумайы лæппуйæ бацыд æххуырсты. Ри-

тыл хъæдæрмæг фæласта Нармæ æмæ дзы сарæзта дыууæуæладзыгон скъола. Фыццаг уæладзыджы кълæстæ уыдис, дыккаджы та – хуыссæнуæт-

Куырттаты ком. Дæллагхъæу. Ацы скъолайы ахуыргæнæгæй куыста Брытныаты Елбыздыхъо.

Мидхъуыддæгты министрадæй

Уголовон кусджыты бæрæгбон

Уарæсsey Мидхъуыддæгты органыт министрæды уголовон агуырды кусджытæ сбæрæг кодтой сæ службейы равзæрды 108 азы бон. 1918 азы УСФСР-ы мидхъуыддæгты Адæмон комиссарады коллеги сфидар кодта «Положение об образовании отдела уголовного розыска», зæгъгæ, уынаффæ.

дæгты министрæды пæ-лицæйы хайæдты уæнгтæ. Мадзалы райдайæн хайы раныхас кодта министры хæдивæг æмæ радзырдта уголовон агуырды службейы ку-

уыдæтты фæдыл. Бæрæгбонны уæзджытæ уæлдæр амынд дæлхайады кусджытæн бафæдзæхстой алкæддæр пæлициæйа-джы дарæс кадимæ да-

Уый бындурыл уыцы аз октябры арæст æрцыд Уголовон агуырды центрон управлени, мидхъуыддæгты органыт та барæдхъахъæнынадæн кусын райдыдтой сæрмагонд дæлхайæдтæ бандитизмы ныхмæ тохæн. Кувд ивгъуыд рæстæджыты, афтæ ныр дæр дæлхайæдтæм ист цæуыц цæхæрцæст лæппутæ, юристтæ, психолоджы дæсныиадимæ, фыдгæнджытæ æмæ хыгдардбаййафджытимæ иумæйаг æвзаг ссарын чи зоны, ахæмтæ. Ацы миниуджытæ æппæты ахсджиагдæр сты, оперæххæстбарджын

каей хонынц, уый архайды. Уымæн æмæ адон фыдгæнджытимæ тохы лæууыц фыццаг рæнхъыты. Бæрæгбонны агъоммæ, Цæгат Ирыстоны мидхъуыддæгты органыт музейы ацыд æхсардзинады урок, бацæттæ йæ кодта ведомствæйы Культурон центры управлени. Аайдтой дзы РЦИ-Аланийы мидхъуыддæгты министры хæдивæг, уголовон агуырды ветерантæ – милицæйы отставкаейы булконтæ **Иван Матаров**, **Туаллæгты Эдуард**, **Барахъты Сергей**, **Плиты Таймураз** æмæ РЦИ-Аланийы Мидхъуыд-

ыст æмæ дæлхайады йæхи мысинæгтæ. Пæ-лицæйы булкьон ма ар-фæйы ныхæстæ загъта ветерантæн, службæйы рæстæг цы бавæрæн бахастой æмæ абон дæр æрыгон кусджытæн сæ фæлтæрддзинад кувд не 'вгъау кæнынц, уый тыххæй. Фембæлды архайджытимæ ныхас кодтой ветерантæ дæр. Уыдон радзырдтой, уголовон агуырды кусджæн сæ хæстæ цавæр сты, цымыдисаг хабæрттæ ивгъуыд азы оперативон куыстæй, цавæр æппæты хуыстгонддæр фыдракæндтæ рагом кодтой,

рын, нæ республикæйы граждæнтæн ныфысы цæдджындз уæвын. Мадзалы рæстæг архайджытæ бакастысты документалон киноныв «Расстрелянный банкет»-мæ, уацмысы ныхас цыдис, 1979 азы Елхоты иуварс, ресторан «София»-йы цы стыр фыдбылыз æрцыд, ууыл. Фембæлды кæрон ма мидхъуыддæгты органыт ветерантæн арфæтæ ракодтой мадзалы иннæ архайджытæ дæр.

РЦИ-Аланийы Мидхъуыддæгты министрадæй пресс-службæ

90-æм азты кæрон дæр ма Куырттаты комы Дæллагхъæуы астæу сосæ фæндагмæ дардæй зын-дис, ирон драматург Брытныаты Елбыздыхъо кæм ахуыр кодта æмæ фæстæдæр ахуыргæнæгæй иу афæдз кæм бакуыста, уыцы иууæладзыгон рагон скъола. Кæддæр дины приходы бæстыхай уыдис, фæлæ рæстæджытæ кувд цыдысты æмæ æхсæнадон-политикон цард кувд ивта, афтæ скъола дæр. Советон азты йæ агуыридурей рацарæзтой, стæй йæм зылд цыдис районы разамынд æмæ комы цæрджыты 'рдыгæй. Цæст-иу ацахста зæронд объект, Дæллагхъæумæ цæугæйæ, ныр йæ кой дæр нал ис. Йæ бæсты ныззылдтой цъæхсæр галуантæ, цы ма дзы фæна адæймаг? Раздæры фæлтæр хъахъхъæнын зыдтой нæ фыдæлты æмæ нæ историон хæзнатæ, фæлæ, рацарæст куы райдыдта, Цæдис куы ныппырх, уæд ма кæй æндæвтой ахæм цыртдзæвæнтæ. Адæймаджы зæрдæ срыссы, къамты ма сæм куы æркæсæм, уæд. Афтæмæй та æрæджы дæр ма уыдысты. Ахæм рагон скъола ма Нарыхъæуы дæр ис, æрмæст дыууæ уæлазыгон у. Фæлæ, Хуыцауæн табу, йæ бынаты лæууы. Æрмæст мидæгæй йæ агъуысты-

Нары скъола

ты къултæ æмæ пьолтæ згъæлынц, æрлæууын дзы тæссаг у. Ацы скъолайы Къоста нæ ахуыр кодта, уынгæ дæр æй нæ фæкодта, фæлæ йæ 1913 азы сарæзта Хаситы Уасил. Уасил райгуырд æмæ хъомыл кодта Къостайы рæстæджы. Сабитæй дæр иууæ рæзыдысты. Уасил цыдис уæлыгæс, æмæ йын иухатт бирæгътæ йæ фысты дзуг ныппырх кодтой. Сæхимæ куы 'рцыд уæд æй йæ фыд фыднад фæкодта, æмæ фондзæдздыд лæппу хæдзарæй алыгъд. Нал æрыздæхт хæдзармæ. Бирæ азтæ рацыд, афтæмæй хъæумæ иухатт хабар байхуыст, Уасилы фæдтой хæрзарæзтæй, хæрзæконд лæппу дзы ра-

дельмæ уыд адджинагты кондитерон цех æмæ дукани Дзæуджыхъæуы, советон азты универмаг «Детский мир» кæм уыд, уый фарсмæ уыдис Ридельмæ цех дæр. Уасил коммæгæс лæппу уыд, йæ хицау ын аргъ кодта. Куы рахъомыл, уæд та йын бинойнагæн Ридель йæ чызджы ратта. Рæстæджытæ цыдысты, æмæ Ридель йæ цардæй ахицæн, цы мулк æмæ йæм хъæздыгдзинад уыдис, уыдон та Уасил æмæ йæ бинойнагæн баззаддысты. Хасийы-фырт æнцой нæ ардта йæхицæн, æдзух хъуыды кодта Нарыхъæуы магуыр æнахуыргонд сывæллæтты хысмаetyl. Даргъ-Къохы станцæйæ бæхуæрдæт-

тæ, дæрддзæф хъæутæй ахуырмæ чи цыдис, уыцы сывæллæттæн. Афтæмæй баззадис цæрæнбонты Хаситы Уасилы скъолайæ. Нармæ чи бацæуы, уый, æнæмæнг, фендзæн ацы бæстыхай. Куы дзы геологтæ цардысты, куы – нывгæнджытæ, куы – аразджытæ, фæлæ иууылдæр фæзæгъынц, кæд ын фидар бындур ис, уæд дæр цæрынаен нал бæззы, хъæуы йæ бындурон цалцæг кæнын. Кæй зæгъын æй хъæуы, чысыл фæрæзтæ йын нæ бахъæудзæн, фæлæ йын фæсæфыны хъуындаг дæр æруадзæн нæй. Уый у Нарыхъæуы историон иу хай, æмæ йæ бахъахъхъанæм.

САУТÆТЫ Тамилаæ

Рохæн æвгъау нæмттæ

Фыссæг æмæ æхсæндон архайæг

Боциты Бароны райгуырдыл сæххæст 125 азы

Ивгъуыд æнусы 30-40 азты ирон литературæйы рæстмæ ахад-гæ æвæрæн чи бахаста, нæ ирон литературæйы уыцы æзрин-гъурдтæй иу у Боциты Тимофейы фырт Барон. Йæ цыбыр, фæлæ сфæлдыстадон æмæ æхсæнадон архайдæй бирæвæрсыг æмæ хъæздзгъ царды фæндаггаджы рæстæг ын цы æмдзæвгæ-тæ, прозаикон уацмыстæ, пьесæтæ, зонадон уацтæ ныффыс-сын бантыст, уыдонæй бираты мидис æмæ хъуыды у абон дæр ахсджиаг.

Фидæны зындгонд фыс-сæг райгуырд 1901 азы 13 сентябры Цæгат Ирыстоны хæххон хъæу Тибы. Каст фæци хъæуы дины скъола. Советон дуг куы нæма ралæууыд, уыцы рæстæг Барон сæ хъæу æмæ Дзæуджыхъæуы кодта алыхуызон цæнгдых куыстытæ. 1923 азы бацыд фæскомцæдисмæ. Уый фæрцы йын фадат фæци ахуыр кæнынæн. Каст фæци Мæскуыйы Скæсæны адæмты университет, стæй та бацыд æмæ æнтыстджынæй сахуыр кодта Цæгат Ирыстоны након-иртасæн институты аспиранту-рæйы (ныры Цæгат Ирыстоны Абайты Васойы номыл Гумани-тарон æмæ социалон иртасæн-ты институт).

Аспирантурæ каст фæуыны фæстæг зæрдиагæй йæ цыбыр царды фæстæг бонмæ кодта сфæлдыстадон, иртасæн æмæ æхсæнадон куыст. Уыд Цæгат Ирыстоны АССР-йы Адæмон комиссарады Аивæдты управ-ленийы сæргълæууæг (ны-рыккон æвзагæй дзургæйæ, Цæгат Ирыстоны культурæйы министр), журнал «Мах дуг»-ы сæйраг редактор, Фысджы-ты цæдисы сæрдар, Цæгат Ирыстоны паддзахадон педа-гогон институты ахуыргæнæг.

Алы рæстæджыты арæхстджын разамынд лæвæрдта Цæгат Ирыстоны паддзахадон драмон театрæн, Наукон-иртасæн ин-ститутæн, Хетæгкаты Къостайы номыл ирон литературæйы му-зейæн. Уыд Нарты кадджыты иугонд текстты рауадзыныл куысæг паддзахадон комитеты æмæ Хетæгкаты Къостайы рай-гуырды 80 азы юбилей сбæрæг кæныны паддзахадон комитет-ты уагън.

Хæххон æмæ быдираг хъæуты цæрæг ацæргæ адæ-мæй æмбырд кодта кадджы-тæ, таурæгътæ, аргъæуттæ, æмбисæндтæ æмæ зарджытæ. Фыста уацтæ адæмон сфæл-дыстад æмæ нæ зындгонд фысджыты, поэтты, драматург-ты цард æмæ сфæлдыстады тыххæй. Йæ хъус цæстуарзо-нæй дардта ирон литерату-рæйы райдайгæ авторты кур-дзытæ рæстмæ. Цæстуарзонæй сыл аудидта кæддæриддæр.

Йе 'мдзæвгæты, прозаикон æмæ драмон уацмысты ирд æмæ алывæрсыгæй, мидис-джынæй æвдысты хæххон фæл-лойгæнæг адæмы зын цард, сæ зæрдиаг фæллой æмæ æнтыстытæ царды алы къа-бæзты советон дуджы, граж-дайнаг æмæ Фыдыбæстæйы

БОЦИТЫ Барон йæ цардæмбал Ольгæимæ

Стыр хæсты азты нæ бæстæйы æфсады, ирон æмæ æндæр адæмыхæттыты лæгдзинад тохы цæхæры æмæ хæсты фæсчылдым, уарзондзинад Ирыстонмæ, Фыдыбæстæ-мæ, æрдз æмæ цæрæгойтæм, æнæуынондзинад – мæнгард æмæ фæлитойтæм, рæстаг адæмы бартæ къыхыргæнджы-тæ æмæ магусатæм.

Йæ роман «Саст рæхыс» у автобиографичон. Автор дзы лæмбынæгæй равдыста æвæ-дат хæххон хъæуы адæмы цард, фæсивæды тырнындзи-над рæстаг фæллоймæ, фæси-вæды тырнындзинад ахуырмæ. Ацы уацмыс, мыхуыры йæ хи-цæн чиныгæй рауадзыны фыц-цаг азтæй суанг ныры онг дæр уарзон у ирон литературæйæн аргъæнæг алы фæлтæртæн.

Боциты Барон æмæ йе 'мсис хæлар, Фыдыбæстæйы Стыр хæсты архайæг, драма-тург, тæлмацгæнæг, поэт Пли-ты Грисимæ иумæ ныффыс-той цалдæр пьесæйы: «Цард-мæ», «Æлдар æмæ Зондаби», «Нарты фæткъуы», «Уырытæ». Сæ алкæцымæ гæсгæ дæр алы азты Цæгат Ирыстоны паддза-хадон драмон театры æвæрд æрцыд спектакльтæ, æхсызго-нæй сæм каст театрдызуты алы фæлтæр дæр.

Цæгат Ирыстоны паддзаха-дон чингуыты рауагъдад «Ир»-ы алы азты мыхуыры рацыды-ты Боциты Бароны поэтикон æмæ прозаикон, драмон уац-мысты æмбырдгæндтæ «Кæ-уыл худут?», «Цины бонтæ», «Фурд», «Октябры цин», «Лæг

æмæ домбай», «Тохы фæйла-уæнтæ», «Саст рæхыс» (хицæн чиныгæй рацыд цалдæр хатты), «Æмдзæвгæтæ æмæ кадджы-тæ»...

Курдиатджын композитортæ Алыккаты Ахполат, Тотиты Ан-дрей, Ефим Колесников Баро-ны æмдзæвгæтæй сарæзтой зæрдæмæдзæугæ зарджытæ. Уыдон ныртæккæ дæр арæх фехъусæн вæййы концерттæ æмæ сфæлдыстадон изæрты, Цæгат æмæ Хуссар Ирыстоны радио æмæ телеуынынадæй.

Боциты Барон йæ цардæй ахицæн 1944 азы 20 июлы. Зæрдæйы styr хъыг æмæ ка-димæ йæ бавæрдтой Дзæу-джыхъæуы Ирон аргъуаны кæрты.

Йæ фарн ын дарддæр, куыд поэт æмæ фыссæг, киносцена-рист, афтæ рæсугъдæй хаста йæ фырт Юрий. Йе 'мдзæвгæ-тæ, прозаикон уацмыстæ, кæд уырыссагау фыста, уæддæр дзы арæхстджын æмæ фæл-гонджынæй æвдыста Ирысто-ны ивгъуыд æмæ абоны цард, фыдæлты удыхъæд, патрио-тизм, æрдз, уарзондзинад ный-лæрæг мад æмæ сылгоймæгæ. Чыныгуадзæн «Ир»-ы Юрийæн рацыд цалдæр поэтикон æмæ прозаикон æмбырдгонды. Уыд дæсны публицист, журналист æмæ Цæгат Ирыстоны теле-уынынад æмæ киностудиты сфæлдыстадон рæзтыл зæр-диаг архайджытæй иу. Фыста сценаритæ аивадон æмæ до-кументалон кинонæгтæм.

Хетæгкаты Къостайы номыл Ирон лите-ратурæйы музейы уыд Боциты Бароны райгуырды 125 азы ка-дæн йæ номарæн сфæлдыста-дон изæр. Зындгонд фыссæг æмæ æхсæнадон архайæджы цард, зонадон æмæ литера-турон бирæвæрсыг архайды тыххæй дзы радзырдтой РЦИ-Аланийы Фысджыты цæдисы сæрдар, филологон наукæты кандидат **Хозиты Барис**, йæ хæдивæг, прозаик **Цомартаты Изæтбег**, Ирон литературæйы музейы зонадон куджытæ **Цыхуырбаты Сергей** æмæ ацы рæнхъыты автор.

Курдиатджын актер æмæ поэт **Годжыцаты Георги** аив бакаст Барон æмæ йæ фырт Юрийы прозаикон æмæ поэти-кон уацмыстæй хицæн скъуыд-дзæгтæ.

Мысæн изæрмæ Ирон лите-ратурæйы музейы сæргълæу-уæг **Бдайциаты Земфирæ** бацæттæ кодта Боциты Бароны цард, æхсæнадон архайд æмæ бирæвæрсыг сфæлдыстад æвдисæг къамты, чингуыты, хъуыддаджы гæххæттыты, къух-фыстыты мидисджын равдыст.

Цæгат Ирыстоны паддзаха-дон филармонийы ирон адæ-мон инструменты оркестр «Ирыстон»-ы солист **Георгий Степанов** хъисынфæндæрæй ацагъта Бароны æмдзæвгæтыл фыст вокалон уацмысты мело-дитæ.

ГАСАНТЫ Валери

Хæсты цаутæй

«Мæ командир дæр Дзампатаæй уыдис...»

Фыдыбæстæйы Стыр хæсты Ирыстоны фæсивæд æхсар æмæ лæг-дзинад æвдыстой канд фистæгæфсæд-донты, авиацийы, старæг æфсады æндæр къабæзты нæ, фæлæ ма хъæба-тырæй хæпыдысты Хæстон-Денджизон флоты дæр. Уыдонæй иу уыди Дзам-паты Дзайбойы фырт Саламбег дæр. Райгуырд 1911 азы 15 майы Олгин-скайы хъæуы. Хæсты размæ æнтыст-джынæй каст фæци горæт Севастопо-лы Хæстон-Денджизон Тыхты былгæ-рæттæ хъæхъæнæг артиллериян учи-лищæ. Службæ кæнын райдытта Сау денджызы флоты сæйраг базæйы 2-аг хицæн артиллериян дивизионы.

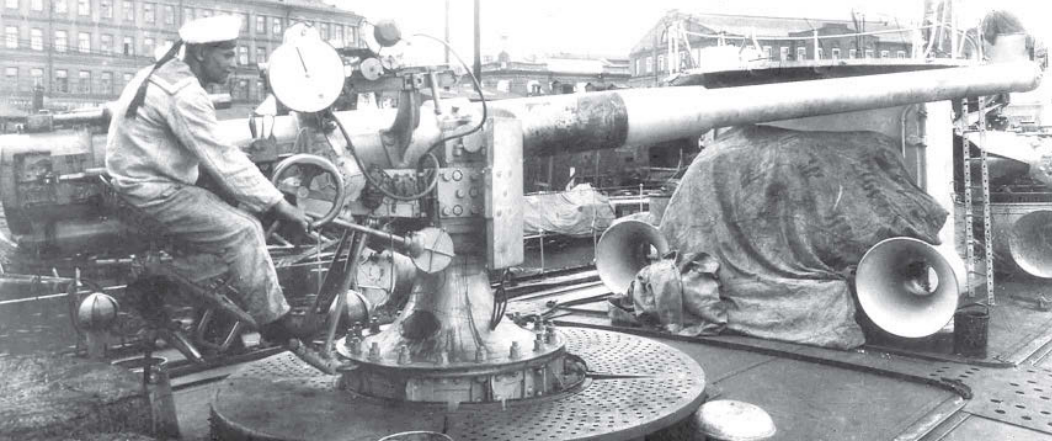
Саламбеджы æрвад Дзампаты Барис куыд фыста, афтæмæй йæ фыд Аслæнбег – Саламбеджы æфсымæр (уый дæр уы-дис Фыдыбæстæйы Стыр хæсты архайæг), афтæ дзырдта Саламбегæй: уыди хъæба-тыр, ныфсхаст, рæстзæрдæ адæймагæн бахуыс кæнынмæ кæддæриддæр – цæт-тæ. Барис 1984 азы ацыд Севастопольмæ, йæ фыдыфсымæр кæм æмæ куыд фæмард, уыдæттæ базонынмæ. Хабар та райхуыст афтæ, æмæ Саламбег фесæфт æбæрæгæй, Севастополь хъæхъæнæгæйæ. Базыдта, йæ фыдыфсымæр styr æхсар æмæ лæгдзинад кæй æвдыста уыцы тургалæн тохы, 1942 азы январы газет «Красный чернотелотек» фыста: «Хистæр лейтенант Дзампаты-фыр-ты батарея дзыуæ мæймæ ныддæрæн код-та сæдæгæй мингай сармадзаны, минометы æмæ пулеметы, танктæ, æндæр хæстон техникæ, ныццæгта сæдæгæй знаджы хæ-стоны». Уæлдæр æфсæддон разамынд уый тыххæй арфæ ракодта батареи артил-леристтæ æмæ сæ командир Дзампаты Са-ламбегæн.

«Куыд зонæм, афтæмæй 250 боны тур-галæн тохы фæстæ Советон æфсæдтæ рæстæгмæ ныууагътой Севастополь, хъуа-мæ рацыдаиккой Херсонесыл, уырдыгæй та

уыди Олгинскайы хъæуыл. Мæ нана лæууы-ди нæ хæдзæры раз æмæ æнкъардæй касты йæ рæзты цæуæг æфсæддонтæм. Хæдзæры къулыл та фыст уыди нæ мыггаг. Æвиппай-ды матростæй иу бацыди хæстæг нанамæ æмæ загъта æрмæстдæр цалдæр ныхасы: «Мæ командир дæр Дзампатаæй уыдис», æмæ ацыди дарддæр. Хъыгагæн, æндæр дзы ниццуал фехъуыстам, нал æй федтам уый фæстæ. Фæлæ ма базыдтам – Салам-бег кæй фæрвæзын кодта, уыцы медицин-он æгасæй баззæд, уыди Молдавийæ, Мария Севастьянова, хæсты фæстæг йын райгуы-рд дзыуæ сывæллонны, фырт Артем. Æцæг сæ оссарын мæ къуыч нал бафтыд.

Уæддæр Саламбеджы фæд бынтон сæфт нæ уыдзæн, уыры нæ. Хырымæй нæм куыд ныффыстой, афтæмæй кæддæры карз тохы бынагъты сæфт хæстонты фæд агур-

сæ раластаиккой нæутæ. Уым дæр фаг бын-нат сæ 'ппæтæг нæ уыди. Херсонесмæ цæу-гæйæ, Саламбег фæдта, æргойгон медицинон хо, æфсæддонæн йæ цæф бæтгæйæ, куыд æрхауд, уый, базгордта йæм, аскъæфта йæ иннæ дохтыртæм, фæлæ йæхиуыл дæр суади нæмыг, æмæ æрхаудта, йæ цардæй ахицæн. Фæлæ уыул нæ ахицæн сты мæ фы-дыфсымæры тохы хабæрттæ, – фыста дард-дæр Барис. – Севастополæй цы 'фсæдтæ ракодтой, уыдонæн сæ иу хай ацыдис Цæ-гат Ирыстон хъæхъæнæнмæ. Сæ фæндаг

ДЗАРАСАТЫ Сергей,
«Офицеры ВМФ – гордость Осетии»
Новороссийск 2026

Цæстæнгас

Æмдых-æмзондæй бавналаæм

Уæ фарн бирæ уæд, Ирыстон, æмæ фæрнæйдзагæй цæрут, зæр-дæрухсæй уæ бинонтимæ, хистæрæй-кæстæрæй, ногтгъурдтæн сæ циндзинæдты сæдæгæй азты кувут – цардæй бафæдут. Хуыцауы хорæхæтæй фидар ут. Æз райгуырдтæн Хъарман-Сындзыхъæуы, фæндзæм къласмæ куы бацыдтæн, уæдæй абоны онг баст дæн нæ рухстауæг, амондхæссæг, ныфæдæттæг, зонынад, рухс фæндæгтыл аразæг, хуры тынты тауæг газет «Рæстдзинад»-имæ.

Нæ зонын, не 'мбарын, æгъда-уылхæст ирон лæг, куыд æхсæна-ды, афтæ адæмы 'хсæн дæр, куы йæ бафæрсай, ирон газет исыс, уæд ныккъуыхыц вæййы, иуцас-дæр цыма ницы фехъуыста, афтæ, стæй йæ дзуапп вæййы: «Уæллæй, Таймураз, хатыр бакæн, фæлæ æз фылдæр кæсын уырыссаг æвза-гыл ме 'взонг бонтæй абоны онг». Ахæм «уæрæсæдзæутæ» нæ алыварс – бирæ. Фæлæ, Хуыцауæн табу, ис æгъдауылхæст, уæздан æцæг ирон лæгтæ дæр. Бузныг, styr арфæ кæнын, газет «Рæстдзинад»-ы йæ зонындзинæдтæ, йе 'рмæджытæ чи не 'вгъау кæны, адæмы 'хсæн сæ чи тауы хуры тынау, царды хабæрт-тыл ирон литературон æвзагæй чи дзыры æмæ фыссы, йæ зонындзи-нæдтæ чи тауы, адæмы кæрæдзи-имæ чи зонгæ кæны хохæй-быдыр-мæ, уыдонæн. Уæ хъæру, уæ дæсны ахуырад макуы фæуцæдæд, æнæниз, фидар, зæрдæрухс ут уе 'ппæт дæр.

Ацы ныхæсты акаг у, зилгæ-йаг Хæмыцаты Раман. Раманы Ра-хизфарсы районы, стæй Ирыстоны чи нæ зоны, ахæм адæм бирæ нæ разындзæн. У æцæг ирон æгъдауы лæг, йæ уацмыстæ, йæ чингуытæ адæмы царды уылæнты æфтауыц. Раман, низæй хызт у, æнæнизди-надæй – фидар. Чи ницы архайы, чи ницы кусы, уый нукуы рæдийы, мæнæн исчи мæ рæддыд куы зæгъа æргом, уæд ын зæгъдзынæн styr бузныг.

«Рæстдзинад»-ы №154 номыры 26 августы мыхуыры рацыд Хæмыцаты Раманы уацхуыд «Цы фæхис уæны æгъдау? Æппæты фыццаг æркæ-сæм, æрмæджы чи ныв æвæрд ис, уымæ – фынгмæ стæй йæм арфæ-мæ чи рашыд æгъдауимæ – æртæ чырийы æмæ бæгæнныи къусимæ, уыдонмæ. Ацы 'гъдау æз дæр код-тон мæ 'взонджы бонты чызгæрвыс-тыты, чындзæхсæвты, куы-иу мын бабар кодтой, уæд. Мах-иу рацы-дыстæм æртæ лæгæй фысымты но-мæй, куыд рæсугъддæр, куыд аив-дæр уыдзæн, зæгъгæ, архайдтам. Æртæ чырийыл хæцыд, астауæй нæмæ чи уыд, уый, бæгæнныи къу-симæ арфæ чи кодта, уый та лæу-уыдис рахизфарсырдгæй фынджы хистæрмæ. Сылгоймаджы кой нукуы уыдис, зæгъын дæр æй ници уæн-дыд, уый уыдис styr худинаг. Ныр мæнæ æркæсæм, ацы номыры кæй æвдисыц, уымæ. Арфæмæ рацы-дысты æртæгæй, сылгоймаг хæцы бæгæнныи къусыл йæ дзыуæ къу-хæй фидар. Кæд цыдис сылгоймаг лæгтимæ арфæ кæнынмæ хистæр-тæм? Æмæ уый Раманмæ нæ хауы, уый нæ саста уыцы къам, стæй йæ æрмæджы дæр уый нæ сæвæрдта. Кæд цыдис сылгоймаг лæгтимæ фынджы хистæрæм арфæ кæнын-мæ? Цавæр æгъдауы? Цы хуызы?

Иннæ ахæм. Иухатт ма æркæ-сæм ацы къаммæ лæмбынæгдæр. Сæр чердæм æвæрд у хистæрты

стылол, йæ мукъутæ – хистæрты 'рдæм, йæ сыкъатæ – кæстæртæм. Фынджы хистæр – худимæ, астауæ-каг – худистæй, кæройнаг – худи-мæ. Æртæ хистæры хъуамæ бадой худистæй. Афтид хистæртæ нæ, фæлæ, кæрæй-кæронмæ хистæрты фынгыл чи бады, уыдон дæр. Бадты æгъдау дæр халæм. Цины, куыды, чындзæхсты хистæрты фынг хъуа-мæ уа рахизырдыгæй сылгоймæг-ты фынгæй, куыд хистæртæ, афтæ, æмæ, арфæмæ чи рацæуы фысым-тæй, уыдон дæр хъуамæ лæууой ра-хиз фарс.

Иуоны æз хонæгæй сæмбæлд-тæн горæты рестораны чындзæх-сты. Арфæ кæнынмæ куы рацыдис-ты, галиуырдаæм хæстæгдæр, уæд æз, куыд фынджы хистæрты кæстæр, дзырын уæздантæ, ныллæг хъæлæсæй, сусæгтомау: «Рахиз-фарсырдæм хæстæг байсут уæхи». Æмæ дын мын сæ иу афтæ бакодта, цæмæ, цы хъауджыдæр ис, цы уæл-дай у, зæгъгæ. «Æгъдау афтæ амо-ны», – йæ хъæлæс фæбæрзонддæ-рыст фынгæй, куыд хистæртæ, афтæ, æмæ, арфæмæ чи рацæуы фысым-тæй, уыдон дæр хъуамæ лæууой ра-хиз фарс.

Уыдонæй иу ныхас нукуы никæд скодта мæ ныхмæ, фæлæ рæвдз æдзæхынц, сæ дзаумæттæ айвынц, къæхæй-сæрмæ æмæ уæзданæй фæзынынц фæстæмæ. Ацы ныхæс-тæ хи 'ппæлинаг тыххæй не сты, фæлæ мах не 'ппæт дæр афтæ куы нæ бавналаæм, чи кæм цары, уыцы хъæуы, уыцы сыхы, уæд нæ ны-хæстæ сты дзæгъæл, хуымæтæг, æнæхæпп. Дæ дзыхæй кæй загъай, уый та кæнын хъæуы, аразын хъæуы адæмы 'хсæн!

Ныр ма мæ ныхæстыл бафтауинаг дæн сæры æгъдауы тыххæй. Сæр нæ цины дæр, нæ зыны дæр æвæрдтам стъольы астау, кæронæй, хистæр-тæ кæм фæбадынц уым, нæ – га-лиуфарс, нæ – рахизфарс йе 'вæрд нæ ивы, йе 'вæрд ивы æрмаест-дæр бæрзæй, цины йæ æвæрæм рахизфарс, зыны та – сæры галиу фарс. Хистæр куы базыгæй, дыккаг хистæр – æртæ фæрсæй, æртык-каг та – раззаг хуылфæдзæуатæй уæхстыл фæзонæгæй. Хистæр куы ракуы кæронмæ, уæд кæстæр аца-ходы, æмæ уæд базыг æмæ бæгæ-нныи къус адæттынц кæстæртæм. Фысы базыг куы вæййы, уæд æй асæтты кæстæртæй иу йе уæнгты хъæру æмæ йæ къуы тыххæй, æмæ йæ æрбахæссынц фынджы хистæр-мæ. Уый арфæ ракæны, де уæнгты хъæру, дæ ныфс куыд нукуы фæу-да, ахæм амонд дæ уæд, зæгъгæ.

Иннæ ахæм – «Цы фæхис уæны æгъдау?» Раман раст фыссы, уæны æгъдау, уæны мидис, мæнæ фæстаг 40-60 азы размæ дæр ма уæны уы-дис биноныгдæр, зынгæдæр æмæ кадджындæр, фæлæ йæм æцæг дæр цыргъагæй не 'внæлдтой, уый æз мæхи дзыуæ цæстæй уыдтон.

Æрæджы Мæрзатæ æмæ Го-гатæн уыдис мыггаджы куыд, дуне дзыллæ, узæгæй, хионæй, хæстæгæй, сылгоймагæй, нæлгой-магæй æрæмбырд сты. Фынтгæ фæрзуæй дæлæмæ састысты ку-винæгæй, халсæртæй. Æз, куыд мыггаджы хистæр, бадтæн дык-каг хистæрæн. Хистæр гаджидæу гаджидæу фæстæ уадзы, æгъдау-мæ гæстæ комдзæг кæнынц, фæлæ уæнмæ ници 'внæлы. Уæны 'гъдау скæнаæм, зæгъгæ, æз хистæрæй хатыр ракуырдон. Мæ фарсмæ иу бандон дæлдæр чи бадтис, уый дын афтæ: «Кæм ма ис ахæм хистæртæ, уæнмæ чи 'ркæса, чи йын загъа йæ мидис, – стæй, йæ ныхас фæцыргъ-дæр, фæбæрзонддæр кодта, – хистæртæ не стут, æркæсут-ма йæм сыгъдæгæй». Хистæр ацамыдта, нæ уæлхус чи лæууыдис, уыцы дзæг-дармæ, къухæй йæ асыгъдæг кæн, зæгъгæ. Уый йæ сыгъдæгæй, аивæй æрæвæрдта хистæрты раз, афтæ фысымтæ арфæмæ рацыдысты æгъдауимæ, æмæ ныхас æрсабыр.

Ацы фарстатæ цæмæй сæ бы-нат ссарой, сæ кады бацæуой, уый тыххæй Аланты Ныхас æмæ респу-бликайы ветераны сæрддар Фри-атты Хъазыбег æмæ Ирыстоны ку-вæндонты советы сæрддар Уататы Зелым, æмдих, æмзондæй иумæ дысæлæдæгæй бавналаæм, нæ фы-дæлты æгъдæуттæ сæ бынаты, сæ гаччы сæвæрæм.

МÆРЗАТЫ Таймураз,
Бесланы ветераны советы сæрддар, Бесланы кадджын гражданин

Спортивон фидиуэг

Хъæбысхæст

Найфонты Артур æмæ Хуыгаты Алан — чемпионтæ

Республикæ Тывайы сæйраг горæт Кызылы ацд Уæрæсейы Федерацийы Хъахъхъæнынады министри кубок спортивон хъæбысхæстæй. Ерыстæ цыдысты олимпиаг уæзты, æмæ дзы архайдтой 121 спортсмены 14 паддзахадæй — Алжирæй, Сомихай, Беларуссийæ, Бразилийæ, Иранæй, Иорданийæ, Корейы Адæмон Демократон

Республикæйæ, Ливанæй, Монголийæ, Нигерæй, Сирийæ, Тунисæй, Шри-Ланкайæ, Уæрæсейæ. Уæрæсейы иумæйаг командæ бацахста фыццаг бынат — рамбылдта 15 майданы. Уæгъдибар хъæбысхæсты уæлахиздауты рæнхъы уыдысты Найфонты Артур (86 кг) æмæ Хуыгаты Алан (125 кг), Хъотайты Тимур та бацахста дыккаг бынат.

Эндуро-кросс

Фыдæнхъæл нæ фесты

Цæгат Ирыстоны 3-4 октябры Джызæлы администрацийы фæзуаты, «Черная речка» кæй хонынц, уымæ 'ввахс мотоциклетон спорты РЦИ-Аланийы чемпионат æмæ фыццаг бынат бацахсыны (первенство) «эндуро-кросс» æмæ «кросс-кантри»-йы дисциплинæты сæ хъарутæ 'взæрстой, 6 азæй 45 азæмæ кæуыл цæуы, уыцы спортсментæ, Уæрæсейы чемпионаты «эндуро-кросс-кантри» æмæ «классикон эндуро»-йы II къæнхæны та, 16 азæй 45 азы онг кæуыл цæуы, уыцы спортсментæ.

1 бынат — Саид-Эмин Агаев, Цæцæны Республикæ; 2 бынат — Виталий Столпер, Мæскуыйы облæст; 3 бынат — Хъазбекты Аслан, Беслæн. Афтæмæй, фыццаг бынат бацахста Мæскуыйы облæсты иугонд командæ, дыккаг — «Тур-Эндуро-26».

2 бынат — Хъазбекты Аслан, Беслæн; 3 бынат — Роман Ворона, Мæскуыйы облæст. Кълас «Спорт кантри-кросс»: 1 бынат — Тимур Чеченов, Кæсæг-Балхъары Республикæ; 2 бынат — Ренат Голаев, Хъæрæсе-Черкесты Республикæ; 3 бынат — Алексей Павленко, Стъараполы край.

Кълас «Чызджытæ»: 1 бынат — Юлия Бердыкаева, Мæскуыйы облæст; 2 бынат — Тагъаты Дианæ, Дзæуджыхъæу. «Эндуро кантри-кросс»-ы Цæгат Кавказы федералон зылд æмæ РЦИ-Аланийы чемпионаты фыццаг командон бынат бацахста Мæскуыйы облæсты иугонд командæ, дыккаг — РЦИ-Аланийы иугонд командæ, æртыккаг — Мæздæджы «Ирон мотого».

Æппæт уæлахиздаутæ æмæ призон бынаттæ бацахсджыты дæр ерыстæ саразджытæ ссорæхджын кодтой кубоктæ, майдантæ, дипломтæ æмæ призтæ спонсортæй — æнæхæст барджын æхсæнадтæ «Такауата» æмæ «Масла и смазки». РЦИ-Аланийы Автомото-спорты федераци, Цæгат Кавказы федералон зылды Мотоциклетон спорты федераци æмæ Уæрæсейы Мотоциклетон спорты федерацитæ стыр бузыг загъынц РЦИ-Аланийы Хицауад, РЦИ-Аланийы Физикон культурæ æмæ спорты, Мидхъуыддæгты, Æнæниздзинад хъахъхъæнынады министрæтæ, Æнæнхъæлдæжы цæуты министрæды Цæгат Ирыстоны управленийæ; Рахизфарсы район æмæ Джызæлы административтæ, Цæгат Ирыстоны Паддзахадон цуанæтты хæдзарадæ; фирмæтæ «Такауата», «Масла и смазки», «Чистая польза» — йæ хицау Четойты Гермæн, Дедегкаты Вячеслав, Гулыты Олег, Роман Воронен ерыстæ саразынæн стыр æххуыс кæй бакодтой, уый тыххæй.

ГАПБАТЫ Алетæ

Стъараполы крайæ, æртыккаг — Мæздæджы командæ «Ирон мотого».

РЦИ-Алани æмæ Цæгат Кавказы федералон зылды чемпионаты ветерантæ æмæ уарзджыты (любители) 'хсæн: Кълас E1 «Кантри-кросс»: 1 бынат — Александр Кива, Æрхонкæйы станицæ; 2 бынат — Виктор Ницканский, Стъараполы край; 3 бынат — Кетойты Гермæн, Дзæуджыхъæу. Кълас E2 «Кантри-кросс»: 1 бынат — Дмитрий Паршин, Мæскуыйы облæст; 2 бынат — Алексей Пьявкин, Стъараполы край; 3 бынат — Астар Цингиев, Цæцæны Республикæ. Кълас E3 «Кантри-кросс»: 1 бынат — Иван Алесенко, Мæскуыйы облæст; 2 бынат — Добаты Георги, Мæздæг; 3 бынат — Андрей Москвитин, Стъарапол.

Кълас «Гом кантри-кросс»: 1 бынат — Виталий Столпер, Мæскуыйы облæст; 2 бынат — Саид-Эмин Агаев, Цæцæны Республикæ; 3 бынат — Николай Маликов, Дзæуджыхъæу. Кълас «Мастер кантри-кросс»: 1 бынат — Виктор Ницканский, Стъараполы край; 2 бынат — Алексей Пьявкин, Стъараполы край; 3 бынат — Михаил Дигурко, Мæздæг. Кълас E 600 см3 онг: 1 бынат — Иван Алесенко, Мæскуыйы облæст; 2 бынат — Михаил Рогачев, Стъараполы край; 3 бынат — Андрей Москвитин, Стъарапол.

пайдтой, афтæмæй тынг зын уыдис — къорд боны уарын-тæ сæ куыст бакодтой, æмæ хъуыдис бирæ хъарутæ бахардз кæнын хæрдтæ æмæ уырдыгыл æнæкъуыхцæтæй цæуын. Фæлæ æппæт спортсментæ дæр уыцы зындынæдты сæрты ахыз-тæ. Æмæ куыд нæ, кæд æмæ дзырд «эндуро» англисæг æвзагæй ратæлмац кæнын æмбæлы, куыд «ныбыхсын», «бафæразын». Тох уыдис цымыдисæг, æмæ, цы бирæ адæм æрæмбырд ерыстæм бакæсынмæ, уыдон фыдæнхъæл нæ фесты. Кълас E 1 125 — 250 см3 онг: 1 бынат — Александр Кива, Æрхонкæйы станицæ; 2 бынат — Виктор Ницканский, Стъараполы край; 3 бынат — Кетойты Гермæн, Дзæуджыхъæу. Кълас E 2 280 — 450 см3 онг: 1 бынат — Дмитрий Паршин, Мæскуыйы облæст; 2 бынат — Алексей Пьявкин, Стъараполы край; 3 бынат — Михаил Дигурко, Мæздæг. Кълас E 600 см3 онг: 1 бынат — Иван Алесенко, Мæскуыйы облæст; 2 бынат — Михаил Рогачев, Стъараполы край; 3 бынат — Андрей Москвитин, Стъарапол.

Ерыстæ арæст æрцыдысты РЦИ-Аланийы Физикон культурæ æмæ спорты министрад, РЦИ-Аланийы Автомотоспорты федераци, Цæгат Кавказы федералон зылды Мотоциклетон спорты федераци æмæ Уæрæсейы Мотоциклетон спорты федерацийы хъæлпæрис æмæ æххуысæй. Ерыстæ, кадджын уавæры гомгæнгæйæ, йæ архайджытæн арфæйы ныхæстæ загътой: республикæйы физикон культурæ æмæ спорты министры хæдивæг Хуадонты Артур, Уæрæсейы Мотоциклетон спорты федерацийы æххæсткомы уæнг Татьяна Губанова, Цæгат Кавказы федералон зылды мото-кроссы федерацийы президент Вячеслав Фисенко. Ацы рæсугъд спорты хуызы сæ арæхстдзинад бавдисынмæ Ирыстонмæ æрцыдысты 50 фылдæр адæймаджы Кермеры облæсты горæт Новокузнецкæй, Мæскуыйы облæстæй, Краснодары кæмæ Стъараполы крайтæй, Дагестаны, Цæцæны, Кæсæг-Балхъары æмæ Хъæрæсе-Черкесы республикæтæй. Ирыстоны кад хъахъхъæдтой спортсментæ Мæздæг, Беслæн, Хъæлдгæрон, Æрхонкæ æмæ Дзæуджыхъæуæй. Ерысты трассæйыл, йæ архайджытæ куыд бафип-

Юбилей

Журнал «Дарьял» æмæ йæ традицитæ

Цæгат Ирыстоны Хетæгкаты Къостайы номыл паддзахадон университеты кадджын уавæры сбæраг кодтой литературон-аивадон æмæ æхсæнадон-политикон журнал «Дарьял»-ы 35 азы æмæ йæ фыццаг сæйраг редактор Тотраты Русланы 90 азы юбилейтæ.

Мадзал бацæттæ кодта ЦИПУ-йы журналистикæйы факультет, йæ сæргы йæ декан **Хæбæлаты Фатимæ**, афтæмæй. Фембæлд байгомгæнгæйæ, уый радзырдта йæхи мысынæгтæ Тотраты Русланы тыххæй, арфæ ракодта журналы ныры редакцийæн, бирæ азты дæргы дзы йæ фыццаг редактор бындур цы традицитæн савæрдта, уыдон кæй бахъахъхæдтой, уый фæдыл. — Абон журнал æмдзу кæны рæстæгимæ. Уый бахъахъхæдта йæ цæсгом, Руслан дзы бындур цы традицитæн савæрдта, уыдон. Фæлæ уыцы иу рæстæг цымыдисæг у

факультетмæ, æмæ уæд сбæраг, фæсивæды уацмыстæ зæрдиагæй чи мыхуыр кæны, ахæм журнал кæй ис, уый. Уый махæн уыд æххуыс æмæ ныфсы

уыдонæн цы стыр ахаддндзинад ис, уый. Фæсивæдæн бафæдзæхста журналимæ æмгуыст кæнын, сæ уацхуыдтæ æмæ уацмыстæ куыд æрвитой редакцимæ.

Тотраты Руслан æмæ журналы рæзты тыххæй сæ мысынæгтæ загътой: ЦИПУ-йы журналистикæ æмæ медиакоммуникаци-ты кафедрæйы доцент **Хозиты Барис**, ирон филологийы факультеты декан **Гуытыаты Эльмирæ**, Уæрæсейы наукаы академийы Дзæуджыхъæуы након центры «Скиф-тæ æмæ аланты тыххæй иртасæнты центры», након-иртасæн хайады разамонæг **Сæлбиты Тамир** æмæ литературон журнал «Мах дуг»-ы сæйраг редактор **Хетæгкаты Оксанæ**. Фембæлды практикон

ныры журнал кæсджытæн дæр, уæлдайдæр та æрыгон фæсивæдæн. Уымæ гæсгæ арфæ кæнын редакцион коллеги æмæ йæ сæйраг редактор **Цыхуырбаты Аланæн**, — загъта Хæбæлаты Фатимæ. Цыхуырбаты Алан дæр радзырдта йæ студентон

хос дæр. Уый куы нæ уыдаид, уæд абон æз ам нæ бадин æмæ сæйраг редактор дæр нæ уаин, — загъта Цыхуырбаты Алан. Уæлдай æргом сæйраг редактор аздæхта, афæдз иу хатт цы фæсивæдон номыртæ рацæуынц, уыдоныл куыст куыд цæуы, æмæ фæбæраг кодта, æрыгон авторты рæзтæн

ГЛЕБУАТЫ Галинæ

РЕКЛАМÆ, ХЪУСЫНГÆНИНÆГТÆ

ВНИМАНИЕ!

9 октября в 10:40 в Северной Осетии будет проводиться проверка систем оповещения. Звучат сирены и громкоговорители — так подается сигнал «Внимание всем!»

Это делается для проверки работоспособности систем оповещения регионального и муниципального уровней. Сохраняйте спокойствие — подача звуковых сигналов плановая.

Инвентаризация плодового сада! Профессиональный садовый, после визуальной оценки сада, срубят старые, выбракованные свой ресурс плодовые деревья. Работают по принципу «Как себе!»

Тел.: 8-928 856-90-89; 8-928-856-90-83 (Руслан).

Металлоизделия: ворота, двери, навесы из лексана, металлоконструкции любой сложности.

Тел.: 8-928-928-88-24.

Цыппæрæм хатт мыхуыры рацъд Цъгойты Хазбийы чынг «Ирон царды æгъдæуттæ». Адæм та йыл æхсызгонæй сæмбæлдысты. Балхæнæн æй ис Мыхуыры хæдзары дыккагæм уæладзыджы, йæ аргъ — 500 сомы. Бадзурæн ис Тая Дорониамæ ахæм телефонтæй: 8-928-483-46-51; 25-92-72.

Для повышения плодородия почвы продаем лучшее органическое удобрение — конский перегной в мешках. Доставка.

Тел.: 8-928-856-90-89; 8-928-856-90-83 (Руслан).

Газет "Рæстдзинад"

хицæн адæймæгтæ, куыстуæттæ, кооперативтæ, алыхуызон фирмæтæ, кинотеатртæ, клубтæ æмæ салонтæй асламдæр æргътæй исы алыхуызон хъусынгæнинæгтæ — бæрæгбæттæ, куывдтæ, чындзæхсæвтæ æмæ райгуырæн бонты фæдыл арфæтæ, тæфæрфæстæ, мысæн бонты æрмæджытæ, рекламæ, уыимæ — газеты радон, науæд та хæстæгдæр номыртæм.

КУСГÆ БОНТÆ — кьюырисæр, дыццæг, æртыццæг, цыппæрæм, майрæмбон (9 сахаттæй 18 сахатмæ).

25-67-03

Номыры радхæссæг редактор — **Абайты Эдуард**. Дизайн: 1-аг фарсæн — **Рубайты Нелли**; 2-аг фарсæн — **Гуызмæзты Зæринæ**; 3-аг æмæ 4-æм фарсæн — **Халиты Изæ**. Корректортæ: 1-аг фарсæн — **Гæлгойты Наташæ**; 2-аг фарсæн — **Хъойбайты Галинæ**; 3-аг фарсæн — **Дзоциты Тамарæ**; 4-æм фарсæн — **Кæлухты Фатимæ**.

"Рæстдзинад" цæуы къуыри 5 хатты Газет уадзы РЦИ-Аланийы Мыхуыр æмæ дзыллон коммуникацийы комитет. Газет регистрацигонд æрцъд Бастдзинады, информацион технологитæ æмæ дзыллон коммуникацийы къабызы архайдмæ цæстдарды федералон службæйы РЦИ-Аланийы управленийы 2023 азы 10 октябры (регистрацион номыр ПИ № ТУ 15-00162)	Сæйраг редакторы хæдивæг БУТАТЫ Эльзæ	Сæйраг редакторы исæн уат — 25-96-27. Сæйраг редакторы хæдивæг: Бутаты Эльзæ — 25-63-19. Бæрзон нымæрдар: Гапбаты Алетæ — 25-91-89. Шеф-редактортæ: Касаты Батрадз — 25-93-74, Абайты Эдуард — 25-99-33. Рауагъды редактор: Гæззаты Фатимæ — 25-96-16. Сæйраг бухгалтер: Дойаты Ленæ — 25-94-19. Уацхæсджытæ: Саутæты Тамила, Татьяна Шеходанова (къамисæг) — 25-96-31, Баскаты Уырызмæг — 25-91-88, Гугкаты Жаннæ — 25-96-50, Дедегкаты Зеллиæ — 25-94-57, Хъойбайты Галинæ — 25-90-54, Хæмчытаты Морис — 25-93-68, Хуыбаты Ларисæ — 25-96-31. Сайты редактор: Хозиты Дæрæсæ — 25-90-54. Рекламæйы хайады сæргълæууæг: Бызыккаты Зенфирæ — 25-67-03. Корректортæ — 25-93-36, компьютерон цех — 25-93-97. ➤ Нæ газетæй ист æрмæгæй æндæр мыхуырон рауагъды пайдагонд куы цæуа, уæд хъуамæ, æнæмæнг, бæрæггонд уа, "Рæстдзинад" -æй йæ кæй систой, уый. ➤ Фыстæджытæ, къухфыстытæ, къамтæ æмæ нывтæн рæцины нæ дæттам, стай сæ автортæм дæр фæстæмæ нæ 'рвитæм. ➤ Газеты цы æрмæджытæ рацæуа, уыдоныл бæрндзинад хæссынц сæ автортæ. ➤ Рекламæ æмæ хъусынгæнинæгты тыххæй "Рæстдзинад"-ы редакци йæхиæм бæрндзинад нæ исы.	Офсетон мыхуыр 1.88 мыхуырон сыфы. Газет цæуы къуыри фондз хатты. Индекс 53901. Тираж 2477. Заказ № 1115. Мыхуырмæ хъуамæ фыст æрцæуа — 18.00. Мыхуырмæ фыст æрцъд — 18.00. Email: rastdznad@mail.ru Сайт: www.rastdznad.ru
---	---	---	---